

Azərbaycanda bərpalunan enerji potensialının səmərəli istifadəsi istiqamətində həyata keçirilən mühüm layihələrdən olan "Xızı-Abşeron" Külək-Elektrik Stansiyası ölkənin enerji təhlükəsizliyinin gücləndirilməsi, karbon emissiyalarının azaldılması və "yaşıl enerji" strategiyasının icrası baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

Bu mənada stansiyanın iki gün önce Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə "Gülüstan" sarayında baş tutan açılış mərasimi Azərbaycanın bərpalunan enerji sahəsində atlığı ardıcıl və məqsədönlü addimlara növbəti nümayishi kimi qymətləndirmək olar. Stansiyanın istismara verilməsi ölkənin enerji balansında "yaşıl enerji"nin payının artmasına və ətraf mühitə mənfi təsirlərin azalmasına böyük təsir göstərəcək. Layihə Azərbaycanın dayanıqlı inkişaf hədəflərinə uyğun olaraq uzunmüddətli iqtisadi və ekoloji faydalara tömən etməyi nəzərdə tutur.

Məlumat üçün bildirək ki, dünyadan ən böyük duzsuzlaşdırılmış su təchizatçısı olan "ACWA Power" şirkəti "yaşıl hidrogen" sənayesində novator və qlobal enerji keçidi üzrə liderdir. 2004-cü ildə Ər-Riyad şəhərində təsis edilmiş şirkət indiyəcən 4000-dən çox insanı işlə tömən edib. Hazırda şirkət Yaxın Şərqi, Afrika, Mərkəzi Asiya və Cənub-Şərqi Asiyada 143 ölkəsində fəaliyyət göstərir. Öz strategiyalarını BMT-nin iqlim hədəflərinə uyğunlaşdırıran "ACWA Power" su resurslarından rasional istifadəni tömək və ətraf mühitə təsiri minimuma endirmək üçün qlobal səviyyədə bərpalunan enerji layihələrini həyata keçirir. Hətta Özbəkistanda şirkətə məxsus kolleç fəaliyyət göstərir. Təhsil müəssisəsi sərf "yaşıl enerji" üzrə ixtisaslı mütəxəssislər hazırlayır.

Şirkətin Azərbaycanda həyata keçirdiyi əsas layihələrdən biri olan bu stansiyasının töməli 2022-ci ilin noyabrında qoyulub. Cəmi 3 il ərzində in-

Abşeron: altı "qara qızıl", üstü "yaşıl enerji"

İlham ƏLİYEV: "...bundan sonrakı illərdə bərpalunan enerji stansiyalarının Azərbaycanda tikintisi çox geniş vüsət alacaq"

şası tamamlanan stansiya Azərbaycanın "yaşıl enerji" sahəsindəki uğurlarından biri kimi qymətləndirilir. Layihə çərçivəsində stansiyanın yerləşdiyi ərazilərdə geniş torpaq sahələri bərpalunan enerji zonası kimi müəyyən edilib. Belə ki, Abşeron rayonunda 14,2, Xızıda isə 22,6 hektar olmaqla ümumilikdə 37 hektara yaxın ərazi külək enerjisi istehsalı üçün ayrılib. Bu ərazilərdə müasir texnologiyalarla təchiz edilən və hər biri 6,5 MWh gücündə olan ümumilikdə 37 külək turbini quraşdırılıb. Onlardan 12-si Abşeronda, 25-i Xızıda yerləşir. Layihə çərçivəsində ölçü və müşahidə stansiyaları, eləcə də quşların mühafizəsinə yönəlmış xüsusi sistemlər quraşdırılaraq ekoloji təhlükəsizliyin tömən edilməsinə xüsusi diqqət yetirilib.

Layihənin icrasına təxminən 340 milyon dollar həcmində

də xarici investisiya cəlb olunub ki, bu da Azərbaycanın enerji sektoruna beynəlxalq investorların artan marağının göstəricisi hesab edilir. Stansiyanın illik elektrik enerjisi istehsali təqribən 1 milyard kilovat-saat səviyyəsində proqnozlaşdırılır. Bu isə hər il 220 milyon kub-metr təbii qaza qənaət edilməsinə və 400 min tondan artıq karbon qazı emissiyasının qarşısının alınmasına imkan verəcək.

"Xızı-Abşeron" "ACWA Power" tərəfindən Azərbaycanda inşa edilən ilk bərpalunan enerji layihəsidir. Amma bu, ölkənin "yaşıl enerji" sektorunda son layihə olmayıcaq. Şirkətin daha irihəcmli və strateji layihələri mövcuddur və Azərbaycan dövləti bu təşəbbüsleri tam dəstəkləyir. Dünəyada bərpalunan enerji sahəsində aparıcı şirkətlərdən olan "ACWA Power" Azərbaycanın əlaqədar qurumları ilə six

əməkdaşlıq edərək yeni enerji və infrastruktur layihələrinin reallaşdırılmasında maraqlı olduğunu nümayiş etdirir. Belə layihələrdən biri də ölkəmizdə ilk dəfə həyata keçiriləcək Xəzər dənizinin suyunun duzsuzlaşdırılması layihəsidir.

Stansiyanın inşasında baş podratçı "Power China" şirkəti olsa da, Azərbaycan energetiklərinin əməyini danmaq olmaz. Bu faktı Prezident İlham Əliyev stansiyanın açılış mərasimindəki çıxışında xüsusi vurgulayıb: "Nəzərə alsaq ki, bundan sonrakı illərdə bərpalunan enerji stansiyalarının Azərbaycanda tikintisi çox geniş vüsət alacaq, əlbəttə, Azərbaycan energetiklərinin fəaliyyəti daim yüksək səviyyədə olmalıdır. Yəni burada biz çox uğurlu beynəlxalq əməkdaşlıq nümunəsini görürük. Onu da bildirməliyəm ki, bundan sonra bərpalunan enerji növlərinin yaradılması

ilə daha çox xarici investorlar məşğul olacaqlar. Halbuki Azərbaycan şirkətləri də bu məsələyə maraqlı göstərməyə başlamışlar və artıq bir neçə güney-elektrik stansiyasının tikintisinə də başlanmışdır".

"Xızı-Abşeron" Külək-Elektrik Stansiyasının istifadəyə verilməsi Azərbaycanın enerji istehsalında alternativ və ekoloji tömiz mənbələrin payının artırılmasına xidmet edir. Layihənin əsas əhəmiyyətli cəhətlərindən biri enerji təhlükəsizliyinin möhkəmləndirməsidir. Külək enerjisindən əldə olunan elektrik enerjisi daxili tələbatın ödənilməsində müüm rol oynayaraq ənənəvi enerji mənbələrindən asılılığın azalmasına şərait yaradacaq ki, bu da ölkənin uzunmüddətli enerji dayanıqlılığını tömən edən vacib amillərdəndir.

Stansiya ətraf mühitin qorunması baxımından çox müüm

üstünlüklərə malikdir. Külək enerjisi istixana qazları emissiyası yaratmayan tömiz enerji mənbəyidir. Ona görə də layihə Azərbaycanın iqlim dəyişmələri ilə mübarizə üzrə beynəlxalq öhdəliklərinə uyğun şəkildə karbon qazının azaldılmasına dəstək verir, ölkənin "yaşıl enerji" hədəflərinin reallaşmasında mühüm rol oynayır. Stansiya həm iqtisadi, həm də sosial faydalara verəcək. Əvvəla elektrik enerjisi istehsalında təbii qazdan istifadənin azalması onun ixrac imkanlarını genişləndirir. Digər tərəfdən, stansiya regionda yeni iş yerlərinin yaradılmasına və yerli infrahərəkatın inkişafına xidmet edir. Ən əsası bu layihə xarici investorları Azərbaycana cəlb edir və müasir texnologiyaların ölkəyə gətirilməsinə şərait yaradır.

Züleyxa ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"